

Creativitat i narrativa amb **STOP MOTION**

CONCURS DE BONES PRÀCTIQUES TIC 3a Edició

- MODALITAT INDIVIDUAL -

Nom i cognoms dels docents:

Mireia Aja Cugat, Laura Pérez Latre i Guillem Redolat Puget.

NIF:

43416593-E, 38116983-A i 46684994-P.

Centre educatiu i codi del centre:

Institut Escola Costa i Llobera (08071226)

Correu electrònic:

costaillobera.informacio@costaillobera.cat

TÍTOL DEL PROJECTE

Creativitat i narrativa amb Stop Motion.

ENLLAÇ AL BLOG

[BLOG de les Mandarines](#)

NIVELL EDUCATIU AL QUAL S'ADREÇA

2n cicle d'Educació Infantil

OBJECTIUS PRINCIPALS

Els objectius generals que es volen assolir amb els infants al plantejar aquesta proposta didàctica són els següents:

- Ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma, resolent situacions quotidianes amb actitud positiva i superant les dificultats.
- Sentir que pertany a grups socials diversos, participant-hi activament i utilitzant els hàbits, actituds, rutines i normes pròpies.
- Aprendre amb i a través dels altres, gaudir de la relació i integrar-se en el grup tot establint relacions afectives positives, amb actituds d'empatia i col·laboració, i resolent els conflictes de manera pacífica.
- Observar i experimentar en l'entorn proper amb curiositat i interès, interpretant-lo i fent-se preguntes que impulsin la comprensió del món natural, social, físic i material.
- Representar i evocar aspectes de la realitat viscuda, coneguda o imaginada i expressar-los mitjançant les possibilitats simbòliques que els ofereix el joc i altres formes de representació.
- Comprendre les intencions comunicatives d'altres infants i persones adultes, i saber expressar-se en conseqüència mitjançant la paraula, el gest i el joc.
- Desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, comprensió i representació per mitjà dels llenguatges corporal, verbal, gràfic, musical, audiovisual i plàstic.
- Crear un clima de seguretat, confiança, amistat i col·laboració dins l'aula.
- Establir vincles afectius segurs entre els infants.

A més dels objectius específics en referència a continguts d'habilitats socials, emocionals i curriculars, el treball té una finalitat divulgativa; incidint sobretot en els diferents cursos on estan adscrits aquests nens d'infantil, però fent-ho extensible també a tota la comunitat educativa, a través de la seva publicació al bloc de les mandarines.

1. CONTINGUTS TREBALLATS

S'han englobat gran part dels continguts que es treballen des de les 3 àrees d'Infantil.

- **Descoberta d'un mateix:** afavoriment de les relacions i exploració del jo i dels altres descobrint i desenvolupant possibilitats emocionals, sensorials, d'acció, d'expressió, d'afectivitat, de relació i de regulació, referides al moviment, a les emocions i als sentiments, i als hàbits.
- **Descoberta de l'entorn:** elaboració d'explicacions sobre els objectes i les situacions que els interessin i els preocupen en cada moment tot procurant que es formin una idea d'ells mateixos com a persones amb capacitat d'aprendre i amb recursos per emprendre reptes.
- **Comunicació i llenguatge:** experimentació dels diferents usos i funcions dels llenguatges, tenint present la comunicació tant verbal com no verbal. Per això serà imprescindible establir una relació afectiva positiva entre l'infant i la persona adulta, i entre els mateixos infants, així com una comunicació intensa, fluida i agradable entre tots els membres de la comunitat educativa.

Pensem que és important anar fomentant un esperit crític. En una societat tant mediàtica com l'actual, ens cal anar observant anuncis, dibuixos, vídeos... i contrastar-los amb la realitat que ens envolta. Així, des de l'escola compartim opinions i punts de vista diferents, tot implicant a les famílies.

Per tot això, es tracta d'un **projecte transversal** on, en un primer plantejament, s'incidia especialment en l'àrea de Comunicació i Llenguatge, però degut a l'organització i el procés per arribar als resultats finals d'aprenentatge, s'hi han anat imbricant les altres dues àrees cabdals en aquesta etapa.

2. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT

L'avaluació tant del procés d'aprenentatge, com del resultat final és molt positiva.

- Respecte al *propri grup d'alumnes d'edats barrejades* que han fet l'animació, els infants han expressat que gaudien fent l'activitat perquè els semblava que estaven jugant i, alhora, han mostrat plena satisfacció pel resultat obtingut en el moment en què la comunitat educativa ha valorat el conjunt del seu treball i de l'esforç dedicat. Comptar amb aquesta retroacció és un fet remarcable donat que no és gaire freqüent que compartim el resultat de tot un procés amb el conjunt dels alumnes.
- Respecte a *la resta de grups d'edats barrejades*, també ha estat una gran oportunitat la posada en comú dels contes que havien elaborat per Sant Jordi, doncs és una forma de gaudir i observar els diferents formats emprats, les diferents maneres de treballar –ja que s'han explicat i compartit les tècniques i el procés que ha ideat cada grup-, tot valorant i apreciament els projectes.
- Respecte a *la resta de la comunitat educativa*, la difusió del projecte el dia de Sant Jordi davant Infantil i Primària, i la difusió amb les famílies, que venen a la tarda quan fem portes obertes, és una bona eina per a prendre consciència de la relació entre l'esforç emprat i el reconeixement per la tasca feta.

Per avaluar la tasca encomanada s'observen les dinàmiques establertes en el grup cooperatiu:

- Respecte vers els altres.
- Els rols que ocupa cadascú.
- El grau de participació i la realització de les diferents tasques.
- El respecte vers els temps d'espera.

Es pregunta i es valora allò que hagin referit els propis alumnes sobre el desenvolupament de la tasca a nivell grupal i a nivell individual. Volem saber:

- Com ha anat.
- La satisfacció dels resultats que han obtingut.
- Si tots els membres del grup han participat o no.
- Si tothom deixava participar als altres.
- Si s'ha donat algun conflicte com l'han resolt.

El que ens interessa, en definitiva, és que els/les alumnes d'infantil aprenguin a:

- a) Saber expressar-se amb les pròpies emocions i iniciar-se en la seva identificació.
- b) Tenir interès i confiança en els altres i sentir-se part del grup, establint relacions afectives positives i mútues.
- c) Fer de manera autònoma, progressivament, activitats referents en la relació amb els altres.
- d) Identificar característiques i regularitats en l'entorn natural, social i cultural, i utilitzar els recursos gràfics per recollir i comunicar allò après.
- e) Usar la llengua oral, el gest i les imatges per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions; escoltar i participar de manera activa en situacions habituals de conversa i d'aprenentatge amb actitud de respecte vers els altres.
- f) Manifestar les habilitats necessàries per poder escoltar, observar, interpretar i crear en els diferents llenguatges: verbal, plàstic, musical i audiovisual, i incorporar la iniciació als instruments tecnològics (TIC).
- g) Crear de manera individual i col·lectiva, a través del treball cooperatiu, petites històries.

3. ASPECTES COMPETENCIALS TREBALLATS

En aquesta etapa d'Infantil, ens centrarem a fomentar les següents Capacitats

1. Aprendre a ser i actuar de forma cada vegada més autònoma

- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d'ell mateix i dels altres.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes amb seguretat i eficàcia.

2. Aprendre a pensar i a comunicar

- Pensar, crear i elaborar explicacions.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.

3. Aprendre a descobrir i tenir iniciativa

- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Utilitzar amb cura els contes i els llibres de la biblioteca de la classe.
- Descobrir els contes com a mitjà de comunicació i aprenentatge.
- Conèixer les diferents tipologies de conte, l'escriptor i l'il·lustrador, tot apreciament i fomentant el respecte per les persones que treballen en l'elaboració d'un conte.

4. Aprendre a conviure i habitar el món

- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social.
- Fomentar l'actitud cooperativa com a mètode integrador, que fomenta la pertinença de grup i el compromís vers a un objectiu comú.

4. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

Per celebrar els Jocs Florals a l'institut escola Costa i Llobera els nens de les diferents classes de l'etapa d'infantil, mitjançant un treball cooperatiu, inventen un conte i creen llibres de gran format on la creació plàstica té una importància cabdal. El fet d'haver contemplat molts llibres d'imatges de diferents autors de qualitat reconeguda, els permet poder tenir a l'abast diferents models on inspirar-se.

Al llarg del curs hem visionat algunes narracions *d'Una mà de contes*, que ens han despertat l'interès per explorar noves tècniques, en aquest cas la de **Stop Motion**.

Aquesta tècnica, que consisteix en captar imatges, seleccionar-les i fer la seva posterior seqüenciació, tot construint una història a mig camí entre el vídeo i la fotografia, permet perfectament la participació i l'accés a aquestes edats primerenques.

Durant tres anys, a l'escola hem estat fent un assessorament sobre el treball cooperatiu i una vegada més l'hem pogut dur a terme amb els nostres infants, obtenint resultats encara més sorprenents del que ens imaginàvem. Els proposàvem, en equips de 4 infants, fer-se càrrec d'una seqüència, i plegats havien de pactar els materials necessaris per a representar-la (escenari i personatges). Finalment s'havien de posar d'acord per a fer el muntatge i les fotografies.

Com veurem més endavant en la temporització, i com en tot projecte, s'ha de fer un treball previ d'experimentació per tal de valorar i compartir els coneixements amb què compten els infants, així com per a què ells puguin entendre la intencionalitat del projecte. D'aquesta manera, posteriorment ja estaran preparats per a la creació i execució del projecte en sí.

Treball Previ: (veure annex 1)

La importància del món imaginari és un fet molt conegut per tots aquells qui estem acostumats a tractar amb nens i nenes. Vàrem pensar que fer una tria de les coses que són possibles i les que no ho són "en el món real" és una manera d'exercitar el sentit comú. La imaginació ens ha d'ajudar a projectar, a inventar, però també hem de ser realistes i aprendre a acotar la fantasia. Un cop s'han explorat les diferents possibilitats, es fa èmfasis en el potencial de la imaginació i la fantasia per a crear tot allò que ens proposem, real o irreal, possible o impossible, i que és en definitiva l'essència del món dels contes, de la narrativa, dels mitjans de comunicació.

Per això hem portat a la pràctica un seguit d'activitats prèvies a l'elaboració del conte.

1. Conversa: hi ha coses que semblen improbables però que potser són possibles. No es tracta tant de donar algunes possibilitats per tancades com d'explorar el concepte de possible:

- Sembla possible i pot passar.
- Sembla possible però no passarà.
- No sembla possible però pot passar.
- No sembla possible i no pot passar.

- *que una tortuga parli.*
- *que una nena es torni dona.*
- *que un home gran es torni nen.*
- *que s'aturi el temps.*
- *que els arbres creixin a l'inrevés.*
- *que una rodona sigui quadrada.*

2. Visita d'una il·lustradora a la biblioteca de l'escola:

Ens va parlar de la importància del recurs gràfic (la imatge) i de la seva força per a representar allò que es vol transmetre.

I, en certa manera, ens va remarcar el paper que juguen en la il·lustració els colors i el contrast per a representar emocions.

3. Jocs i activitats lúdiques:

Portem a l'aula una capsa relativament gran amb diferents compartiments, que contenen tota mena d'objectes diferents. L'activitat consisteix en triar, per taules, un únic objecte i a partir d'aquí pensar i dir ...

- *Què és?*
- *Com és?*
- *On viu o on està?*
- *Què li passa?*
- *Una solució o un final.*

Hem fet aquestes activitats conscients que és a través dels contes que es canalitzen molts dels sentiments, les emocions, els pensaments, les aspiracions, els dubtes, les angoixes i les pors pròpies de les persones.

Execució del projecte (veure annex 2)

Els següents punts no determinen exactament un ordre fixe. Inicialment és cert que es comença amb l'elaboració de la idea del conte i el text narratiu, però en poques sessions ens vàrem adonar que uns punts interaccionen i retroalimenten els altres, fent que la història canviï de direcció, d'ordre, d'intencionalitat... Es tracta d'un **procés constructiu**, i hem de ser conscients de la seva plasticitat.

Per exemple, el material de què disposem pot condicionar que no sigui possible representar allò ideat, i per tant hem de modificar la idea inicial; o ben al contrari, mentre els alumnes l'exploren per a representar una de les seqüències, poden "topar" amb algun material que els suggereix una nova idea per al conte.

1. Invenció i creació literària del text narratiu: en grup anem parlant i consensuant els diferents elements que volem que apareguin al conte (Què passa? On passa? Quan passa? Quins són els personatges?, ...) El docent va fent el recull de les propostes, es posen en comú, i es va perfilant el si de la història.
2. Posada en escena: els infants participen activament en el muntatge de les diferents escenes o decoracions, cercant i disposant els materials necessaris. Un cop decidit el material, un alumne va disparant la càmera de fotografiar repetides vegades, mentre la resta col·loca els diferents elements al decorat. Al llarg del procés d'elaboració s'han anat observant les diferents seqüències d'imatges per valorar-ne el resultat, oferint als infants noves situacions d'aprenentatge. Hem visionat i pactat les millors fotografies (les més representatives), hem après dels errors (manquen elements, l'ordre de la seqüència no es correspon amb allò escrit, ...) i hem hagut de valorar si repetir una escena, fer-ne alguna addicional, o modificar el text en funció de les incongruències detectades.
3. Suport per a representar el conte: per a organitzar i dirigir la història cal elaborar un guió il·lustrat o *storyboard*, on es dibuixa esquemàticament cadascuna de les escenes; i a sota de cada casella s'afegeix una petita descripció de com s'ha de seqüenciar.

Vdshbdjv bshcjb	scxascxs	dascdfsvsa	Fdsvdfsv
fvdfvdfsv	vffdsfvdfsv	fvdfsvdfsv	fvdfsvdfsv

Aquí es dibuixa el petit croquis amb la disposició aproximada dels elements

1. Anem posant la casa, els arbres, la tanca, els animals.
Després que entri la Cinta i el seu fill

4. Gravació de l'àudio: un cop ja tenim completament definida la narració i acabada la història, es procedeix a gravar la veu. Arribat aquest punt, donarem importància al treball de l'entonació i de les pauses del text, que estaran en funció del missatge que es vulgui transmetre. Parlem dels aspectes més bàsics (explicació-interrogació-exclamació; expressió d'emocions; pauses per emfatitzar parts de l'oració). Alguns dels alumnes s'arriben a aprendre la part del text que diran i s'expressen amb més naturalitat. Mentre que, hi ha qui se sent encara insegur i prefereix gravar parts curtes, aprofitant les pauses naturals de l'oració, tot imitant el que el docent diu. No és una tasca fàcil, posar-se davant d'un micròfon i interpretar, així que s'ha de tenir en compte que ens trobarem, puntualment, algun alumne que no voldrà participar. Cal respectar-ho, ja que en aquesta fase, la part més important és el treball previ sobre l'expressió oral i no tant la gravació.

5. Muntatge audiovisual: aquest apartat l'ha de fer l'adult i els infants d'aquestes edats no hi poden participar directament, ja que requereix uns coneixements tècnics i destreses en l'edició de vídeo que queden fora del seu abast. Tot i així, se'ls pot fer partícips anant mostrant el procés de construcció, demanant-los la seva opinió, fent propostes de millora o si els agrada més un efecte de transició que un altre.

Si parléssim d'altres edats, de Cicle Superior per exemple, en unes quantes sessions es podria dotar als alumnes dels coneixements bàsics per a poder fer un muntatge audiovisual de característiques similars.

6. La música: per a tal finalitat, s'aporten com a proposta diferents tipus de música (ràpida, lenta, instrumental, vocal, de diferents cultures, ...), treballant també els aspectes intencionals de la música com l'expressió d'emocions, la recreació d'un clima ambiental o la representació de la cultura d'una regió. A través de l'escolta de diferents fragments amb el grup d'infants, es va decidint quina música podem utilitzar en cada part del conte.

5. TEMPORITZACIÓ

En el nostre cas, es tracta d'una programació que ha durat aproximadament un mes, el mes d'abril, coincidint amb la celebració dels Jocs Florals. Les activitats prèvies es van començar a fer durant la darrera setmana de març, com a preàmbul; però l'execució del projecte ens ha comportat ben bé tres setmanes. Nosaltres hi vam estar treballant del 2 d'abril fins al 19 en la franja horària d'11:15 a 12:15 hores, que és quan ens agrupem per edats barrejades.

És a dir:

- 5 sessions d'una hora per al treball previ.
- Entre 10 i 15 sessions d'una hora per a l'execució del projecte.

6. RECURSOS I EQUIPAMENTS NECESSARIS

a) Recursos humans

INFANTS (GRAU DE PARTICIPACIÓ I ROL):

Aquest és un treball realitzat col·lectivament amb un grup d'aula que comprèn 21 alumnes de diferents edats (entre 3 i 6 anys). Volíem fer un conte elaborat entre tots d'una manera molt vivencial i d'aquí va sorgir la idea de poder-lo fer amb la tècnica de l'Stop Motion. La possibilitat d'aplicar aquesta tècnica ens ha permès fer un conte tenint en compte la diversitat i el respecte absolut a la individualitat de cada infant. Tothom hi ha tingut cabuda i hem respectat al màxim el ritme de cada nen/a. El conte s'ha elaborat amb tranquil·litat i sense les presses del dia a dia.

Tothom ho ha fet tot. Tothom ha pogut participar en els diferents àmbits que ha suposat la realització del conte: el desenvolupament de la narració, l'elaboració de l'ambient per dur a terme cada seqüència i l'ús de les noves tecnologies (fotografia, gravació de la veu i observació de la imatge mitjançant un canó). En el grup hi ha dos alumnes amb NEE, un nen i una nena amb la Síndrome de Down. Estem contents perquè han pogut gaudir, viure i construir, a l'igual que els seus companys, aquesta bonica història. Hem posat al seu abast la imatge, afavorint una de les millors vies d'accés que tenen als nous aprenentatges i s'han emprat materials de l'entorn més proper dels nens, materials que ja teníem dins l'aula i dels quals n'eren coneixedors.

ADULTS

D'altra banda, aquesta tasca ha estat possible gràcies a la cooperació entre els diferents docents o especialistes que entràvem a l'aula (la mestra tutora, la mestra d'educació especial i el mestre E.E de St. Joan de la Creu). I voldríem destacar aquest valor com a foment del treball educatiu. El valor més preuat de la diversitat és el fet que tots som iguals i tots som diferents, que cada adult, a l'igual que els infants, té unes habilitats de les quals a vegades, com a companys, no en som conscients i és de tot això el que ens enriqueix. Hem treballat aprofitant els interessos i els coneixements de cadascun dels docents per compartir i motivar-nos entre nosaltres, aportant idees, materials i suport tècnic, entre d'altres.

b) Recursos materials

Per a les activitats d'activació dels coneixements previs:

- La Web oficial del programa una mà de contes, de Televisió de Catalunya.
- DE PUIG, Irene; SÁTIRO, Angélica. **Tot pensant. Recursos per a l'educació infantil (FILOSOFIA 3/18)**. Editorial Eumo (2001). ISBN: 84-7602-591-2.
- Contes diversos de la biblioteca.
- Una capsa amb diferents compartiments, que contenen tota mena d'objectes diferents.

Elaboració de les fotografies i veu:

- Un micròfon.
- Una càmera fotogràfica digital amb trípode.
- Ordinador.
- Un canó i una pantalla.
- La relació de frases del conte amb les frases finals elaborades pels alumnes i emprades a l'enregistrament.
- Músiques seleccionades de la biblioteca de l'ordinador.
- Un Programa d'edició d'àudio (Audacity, Cool Edit pro, ...)
- Un Programa d'edició d'imatge (Gimp, Photoshop, ...)
- Un Programa d'edició de vídeo (Movie Maker, Studio 8, ...)

En el nostre cas hem fet servir el programa Cool Edit Pro, l'Adobe Photoshop i el Windows Live Movie Maker, respectivament.

Per a la reproducció de les diferents escenes:

Hem disposat dels materials d'aula fungible i no fungible tipus tampons amb forma de números, animals i clics, una espelma d'aniversari, purpurina daurada, retalls de paper de regal aprofitats, filferro, una taula de suport recolzada a la paret, pedres i troncs de suro entre d'altres. Així com del material corresponen als Racons de Joc Simbòlic de què disposem al centre educatiu.

7. OBSERVACIONS

A les primeres edats escolars el llenguatge oral domina l'escena. Els mestres expliquem contes, portem els nens a la biblioteca a llegir, a escoltar contes, poemes i a cercar els materials que necessiten per treballar els diferents projectes que sorgeixen dels interessos dels nens. Els nens expressen oralment, per escrit o amb creacions plàstiques el que pensen i senten com a cloenda de les sessions.

Ara bé, amb aquesta activitat hem volgut posar de manifest que les noves tecnologies són un recurs de fàcil accés i aplicació a tots els nivells i grups escolars, i per tant, també són de gran utilitat amb els alumnes amb necessitats educatives especials.

ANNEXS

ANNEX 1 D'ACTIVITATS PRÈVIES AL CONTE

ELABORACIÓ D'UN CONTE MITJANÇANT QUATRE ELEMENTS (GRUPS COOPERATIUS)

GRUP 1

- **Què és?** Són Joies.
- **Com és?** Quan mires la joia ho veus tot de colorins. És màgica i pertanyia a un mag.
- **On viu o on està?** A un museu.
- **Què li passa?** El mag les ha perdut i ara té menys poders que abans.
- **Una solució o un final.** Una princesa les va recuperar i les va tornar al mag.

GRUP 2

- **Què és?** És un peix.
- **Com és?** Té ratlles de color verd i una cua lila. És divertit.
- **On viu o on està?** Al mar i a la terra.
- **Què li passa?** Una fada el va agafar i el va tancar dins d'un núvol.
- **Una solució o un final.** Les formes dels núvols.

GRUP 3

- **Què és?** Una bola.
- **Com és?** De vidre.
- **On viu o on està?** Penjada d'un arbre de Nadal.
- **Què li passa?** Es cau de l'arbre i es trenca.
- **Una solució o un final.** Un nen i un tigre l'agafen i l'arreglen.

GRUP 4

- **Què és?** El número quatre.
- **Com és?** Com una espelma.
- **On viu o on està?** Enmig d'un pastís, al calendari.
- **Què li passa?** Ha desaparegut.
- **Una solució o un final.** Torna a casa amb una estrella.

ANNEX 2 DE FOTOGRAFIES DEL PROCÉS DE REALITZACIÓ DEL CONTE

